

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ :	ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ / Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ – ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ
ΣΕΙΡΑ:	ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	20/11/11

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πρωταγόρας (323a–e)

Ἴνα δὲ μὴ οἷη ἀπατᾶσθαι ὡς τῶ ὄντι ἡγοῦνται πάντες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον. Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐὰν τις φῆ ἀγαθὸς αὐλητῆς εἶναι, ἢ ἄλλην ἠντινοῦν τέχνην ἣν μὴ ἐστίν, ἢ καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουσιν, καὶ οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐὰν τινὰ καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἀδίκος ἐστίν, ἐὰν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐτοῦ τάληθῆ λέγη ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγουν, ἐνταῦθα μανίαν, καὶ φασιν πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάντε ὦσιν ἐάντε μὴ, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον [δικαιοσύνην]· ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις.

Ἵτι μὲν οὖν πάντ' ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τὸ ἡγεῖσθαι παντὶ μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω· ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει ἡγοῦνται εἶναι οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίγνεσθαι ᾧ ἂν παραγίγηται, τοῦτό σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδείξαι. Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυμοῦται οὐδὲ νουθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ὦσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν· οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ μικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; Ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται, τὰ καλὰ καὶ τὰναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίγνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐὰν τις ταῦτα μὴ ἔχη, ἀλλὰ τὰναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἷ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νουθετήσεις. Ὡν ἐστίν ἐν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα: « Ἴνα δὲ μὴ οἷη ἀπατᾶσθαι ... ταῦτα λέγω».

(μονάδες: 10)

B1 «Ἴνα δὲ μὴ οἴη ἀπατᾶσθαι...ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις»: να εκθέσετε το επιχείρημα που χρησιμοποιεί στην παράγραφο αυτή ο Πρωταγόρας για να αποδείξει το διδακτό της αρετής και να το αξιολογήσετε.

(μονάδες: 15)

B2 Ποια άποψη διατυπώνει ο Πρωταγόρας για τα χαρακτηριστικά που οι άνθρωποι έχουν από τη φύση ή από κάποιο τυχαίο γεγονός και πώς αυτά αντιμετωπίζονται από το κοινωνικό σύνολο; Να αξιολογήσετε αυτές τις απόψεις.

(μονάδες: 15)

B3. Ποια αφηγηματική τεχνική υιοθετεί ο Πλάτων στον *Πρωταγόρα*; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της επιλογής αυτής;

(μονάδες: 10)

B4 Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **εἰδῶσιν, προσποιούμενον, ἡγοῦνται, μετέχουν, συλλήβδην**

(μονάδες: 10)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἄλλ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη, ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅμοιον εἶναι τὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα οἰόνπερ τὸ τῶν ποταμῶν. Οἷ τε γὰρ ποταμοὶ πρὸς μὲν ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶν ἀλλ' εὐδιάβατοι, ὅσῳ δ' ἂν πορρωτέρω γίνωνται, ἐπεμβάλλοντες ἕτεροι ποταμοὶ ἰσχυρότερον αὐτῶν τὸ ῥεῦμα ποιοῦσι, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως, ἔνθεν μὲν ἐξέρχονται, αὐτοὶ μόνοι εἰσὶ, προϊόντες δὲ καὶ παραλαμβάνοντες τὰς πόλεις πλείους τε καὶ δυσμαχώτεροι γίνονται. Ὅρῳ δ' ἔγωγε, ἔφη, καὶ ὅποσοι σφῆκας ἐξαιρεῖν βούλονται, ἐὰν μὲν ἐκθέοντας τοὺς σφῆκας πειρῶνται θηρᾶν, ὑπὸ πολλῶν τυπτομένους· ἐὰν δ' ἔτι ἔνδον ὄντων τὸ πῦρ προσφέρωσι, πάσχοντας μὲν οὐδέν, χειρουμένους δὲ τοὺς σφῆκας. Ταῦτ' οὖν ἐνθυμούμενος ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι μάλιστα μὲν ἐν αὐτῇ, εἰ δὲ μή, ὅτι ἐγγύτατα τῇ Λακεδαίμονι τὴν μάχην ποιεῖσθαι.

(Ξενοφῶντος Ἑλληνικά Δ',2,10-13)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἐπεμβάλλω: εισβάλλω, χύνομαι

ἐξαιρῶ: εξοντώνω

ἐκθέω: τρέχω έξω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο που σας δίνεται.

(Μονάδες 20)

Γ2. Να γράψετε το ζητούμενο τύπο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

οἶον: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους

ῥεῦμα: τη δοτική πληθυντικού

σφήκας: την κλητική ενικού

πλείους: τον ίδιο τύπο στους άλλους δύο βαθμούς

ἐγγύτατα: τον ίδιο τύπο στους άλλους δύο βαθμούς

γίγνωνται: το β' πληθυντικό αορίστου β' στην ίδια έγκλιση

παραλαμβάνοντες: τον ίδιο τύπο στον παρακείμενο της ίδιας φωνής

ὄρῳ: το γ' ενικό ευκτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

ἐξαιρεῖν: το γ' πληθυντικό ενεστώτα στη μέση φωνή

πειρῶνται: το β' ενικό παρατατικού στην ίδια φωνή

(Μονάδες 10)

Γ3. α) **ἰσχυρότερον, προϊόντες, σφήκας, τυπτομένους, τό πῦρ, τῆ Λακεδαίμονι:** να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παραπάνω όρους.

(Μονάδες 6)

β) **ὄρῳ δ' ἔγωγε... τυπτομένους:** να βρείτε και να αναγνωρίσετε τις προτάσεις που υπάρχουν στην ημιπερίοδο.

(Μονάδες 4)

